

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Kazimierz

Nazwisko: Kraszewski

Miejsce urodzenia: Łomża

Data urodzenia: 21-01-1910

Imię ojca: Teofil

Imię matki: Benedykta

Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów

Stan zachowania

Uwagi

Akta śledztwa prowadzonego przez Główny Zarząd Informacji MON Zarząd IV (4/51, 15/51) w latach 1952-1953. Na podstawie zeznań Kazimierza Kraszewskiego organy śledcze ustaliły, że w sierpniu lub wrześniu 1945 w ścisłym porozumieniu ze swoim znajomym kapitanem został wtajemniczony, że na terenie Marynarki Wojennej istnieje nielegalna organizacja wywiadowcza, której celem jest obalenie ustroju i władzy ludowej w Polsce. Nie zdecydował się jednak na przystąpienie do organizacji. Do organizacji przystąpił w czerwcu 1947 zwerbowany przez innego podejrzanego w ramach tzw. „sprawy komandorów”. Otrzymał zadanie zbierania i dostarczania materiałów i informacji z terenu Świnoujścia na temat nastrojów politycznych, stosunków panujących pomiędzy garnizonom radzieckim w Świnoujściu a jednostkami WP i ludnością cywilną. Jesienią 1947 po przeniesieniu do Sztabu Głównego Marynarki Wojennej w Gdyni otrzymał zadanie opracowania i zestawienia danych techniczno-taktycznych jednostek i sprzętu Marynarki Wojennej. Od kwietnia 1948 do lutego 1949 przekazywał informacje korespondencyjnie innemu członkowi organizacji, średnio raz w miesiącu. W sierpniu 1949 został przeniesiony służbowo do Wydziału Marynarki Wojennej w Sztabie Generalnym w Warszawie, gdzie kontynuował swoją działalność konspiracyjną. Aktem sporządzonym przez Szefa Zarządu IV GZI MON Kazimierz Kraszewski został oskarżony o to, że: 1) Od czerwca 1947 do grudnia 1951 działał w „dywersyjno-szpiegowskiej organizacji istniejącej w Ludowym Wojsku Polskim”. Do połowy 1949 działał w komórce Sztabu Głównego Marynarki Wojennej współpracując bezpośrednio z członkami kierownictwa organizacji na terenie Marynarki Wojennej, a później w komórce dywersyjno-szpiegowskiej na terenie Sztabu Generalnego WP; 2) W tym czasie, jako oficer w czynnej służbie wojskowej, gromadził i przekazywał kierownictwu organizacji dywersyjno-szpiegowskiej informacje stanowiące tajemnicę państwową i wojskową. W aktach znajduje się odpis wyroku Najwyższego Sądu Wojskowego (Sn. 14/52) z 21.07.1952, na mocy którego Kazimierz Kraszewski został skazany na karę łączną - karę dożywotniego więzienia z utratą praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres 5 lat i przepadek całego mienia.

IPN BU 2386/13700, IPN BU 2386/13711, IPN BU 2386/13717, IPN BU 2386/13729, IPN BU 2386/13730-13731.

Akta śledztwa nr 4/51 – teczka zawiera akta osobowe z okresu od 11.12.1951 do 04.03.1953 dotyczące Kazimierza Kraszewskiego aresztowanego w Areszcie GZI WP Zarząd IV. Po skazaniu wyrokiem Najwyższego Sądu Wojskowego z 21.07.1951 na karę dożywotniego więzienia przeniesiony do więzienia we Wronkach.

IPN BU 2386/13732 (1855/95/270).

Akta śledztwa nr 4/51 –teczka zawiera Akta Rozpracowania Pojedynczego (ARP) krypt. „Okręt” z okresu od 15.05.1945 do 13.08.1952. Rozpracowanie było prowadzone przez Główny Zarząd Informacji WP Zarząd IV. Pojedyncze rozpracowanie zostało wszczęte postanowieniem Szefa I Oddz. GZI MON z 21.10.1951, ze względu na fakt, że Kazimierz Kraszewski – „oficer sanacyjny posiada rodzinę za granicą, był członkiem organizacji podziemnej w wojsku”. Wcześniej, 15.07.1948 Szef I Sekcji Okręgowego Zarządu Informacji nr 8 postanowił o założeniu teczki kontrolno-obszernyjnej (KO) na Kazimierza Kraszewskiego: „jest przedwojennym oficerem zawodowym, w okresie okupacji przebywał w niewoli niemieckiej Waldenburg, obecnie jest negatywnie ustosunkowany do obecnej rzeczywistości oraz utrzymuje kontakt korespondencyjny z zagranicą”. Teczkę KO zarejestrowano pod nr 3456. Zgodnie z charakterystykami i informacjami zawartymi w teczce, Kazimierz Kraszewski „w służbie i poza służbą otaczał się oficerami przedwojennymi i ludźmi o negatywnym obliczu politycznym w stosunku do obecnej rzeczywistości”. Kazimierz Kraszewski od 01.05.1934 do 01.11.1938 był przydzielony do Dywizjonu Okrętów Podwodnych, pływał na ORP „Żbik” i „Ryś”. Do 30.08.1939 był przydzielony do Dowództwa Floty – Wydział Ogólny, jako adiutant dowódcy. Podczas wojny pełnił funkcję dowódcy odcinka przeciwdesantowego Jurata. 02.10.1939 został wzięty do niewoli, w której przebywał do 30.01.1935. W dniu 15.05.1945 został przydzielony do plutonu oficerskiego. Od 01.01.1946 był dowódcą ORP „Ryś”. Był odznaczony krzyżem Virtuti Militari na mocy rozkazu z 13.12.1945. W rozpracowaniu Kazimierza Kraszewskiego wykorzystywano licznych informatorów: pseud. „Obrotny”, „Czujny”, „Karol”, „Krzysztof” i innych. Został także objęty kontrolą korespondencji. Materiały ARP przesłano do archiwum 13.08.1952 ze względu na fakt, że Kazimierz Kraszewski „za przestępczą działalność w ramach dywersyjno-szpiegowskiej organizacji został wyrokiem NSW z 21.07.1952 skazany na dożywocie”.

IPN BU 2386/13692 (E-2/6527).

Akta rewizyjne w sprawie skazanych w tzw. „procesie komandorów”. Zgromadzenie Sędziów Najwyższego Sądu Wojskowego (Zg.R. 13/52) postanowiło 12.08.1952 nie uwzględniać wniesionych skarg rewizyjnych. Postanowieniem Najwyższego Sądu Wojskowego z 24.04.1956 w uwzględnieniu wniosku Naczelnego Prokuratora Generalnego, uchylono wyrok Najwyższego Sądu Wojskowego (Sn. 14/52) z 21.07.1952 i sprawę tę przekazano Naczelną Prokuraturze Wojskowej do uzupełnienia śledztwa. Postanowieniem Naczelną Prokuratury Wojskowej (Pn. 43/56/II) z 26.04.1956 postępowanie karne w sprawie Kazimierza Kraszewskiego zostało umorzona z braku dowodów winy. Postanowieniem Sądu Warszawskiego Okręgu Wojskowego w Warszawie (Żo.Un. 306/94) z 08.08.1994 rodzina Kazimierza Kraszewskiego otrzymała odszkodowanie i zadośćuczynienie za jego niesłuszne skazanie.

IPN BU 00161/24 (278/56/59).

Akta Prokuratury Warszawskiego Okręgu
Wojskowego z lat 1953-1958 zawierające odpisy z
akt spraw karnych. W materiałach znajduje się odpis
postanowienia Naczelnej Prokuratury Wojskowej
(Pn.43/56/II) z 26.04.1956 w sprawie umorzenia z
powodu braku dowodów winy śledztwa
prowadzonego przeciwko Kazimierzowi
Kraszewskiemu i innym oficerom.

IPN BU 1207/385 t. 3.

Akta Międzyresortowej Komisji do Spraw Pomocy
Osobom Rehabilitowanym z okresu od 07.05.1956 do
09.09.1957 w sprawie przyznania Kazimierzowi
Kraszewskiemu zasiłku oraz udzielenia pomocy w
uzyskaniu trzyizbowego mieszkania, w leczeniu
specjalistycznym i uzyskaniu zatrudnienia. Zgodnie z
notatką relacjonującą sprawę Kazimierza
Kraszewskiego, został on aresztowany przez GZI
11.12.1951 pod zarzutem udziału w konspiracji
wojskowej. Wyrokiem Najwyższego Sądu
Wojskowego z 21.08.1952 został skazany za udział w
konspiracji i szpiegostwo na dożywotnie więzienie z
utrata praw na zawsze i przypadkiem całego mienia.
24.04.1956 Najwyższy Sąd Wojskowy uchylił wyrok
skazujący Kraszewskiego, a 26.04.1956 Naczelna
Prokuratura Wojskowa umorzyła postępowanie karne
przeciwko niemu z braku dowodów winy. 27.04.1956
został zwolniony z więzienia. W śledztwie przeciwko
Kazimierzowi Kraszewskiemu „stosowane były
niedozwolone metody śledcze”. Po aresztowaniu
Kraszewskiego wysiedlono jego rodzinę (żonę i
dwoje dzieci) z mieszkania. Komisja postanowiła o
przyznaniu Kazimierzowi Kraszewskiemu
odszkodowania, mieszkania oraz pomocy w
specjalistycznym leczeniu i znalezieniu pracy.

IPN BU 660/482 (707/11/124).

Kartoteka opiniodawcza Dep. I MSW – tzw. kartoteka
OCK z okresu 27.06.1974-03.08.1974. Zawiera
ankietę personalną, życiorys i fotografię Kazimierza
Kraszewskiego z prośbą o zaopiniowanie możliwości
wyjazdu do pracy do Hiszpanii wraz z żoną. W
materiałach znajduje się informacja sporządzona
23.07.1974 w Szefostwie WSW, że Kazimierz
Kraszewski był skazany 21.07.1952 wyrokiem
Najwyższego Sądu Wojskowego na karę
dożywotniego więzienia: „W 1947 przystąpił do tzw.
spisku wojskowego na terenie Marynarki Wojennej.
26.05.1956 postanowieniem Najwyższego Sądu
Wojskowego wyrok został anulowany i sprawa
przeciwko Kazimierzowi Kraszewskiemu została
umorzona”. Nie wniesiono zastrzeżeń odnośnie do
wyjazdu za granicę.

IPN BU 01918/1561.

Akta prokuratorskie z okresu 25.04.1995 - 27.12.1995 w sprawie śledztwa prowadzonego przeciwko skazanym w ramach tzw. „procesu komandorów”. Naczelna Prokuratura Wojskowa (Pn.Nadz. 66/95) 27.12.1995 postanowiła zmienić w interesie podejrzanych podstawę prawną i faktyczną umorzenia postępowania przygotowawczego, przyjmując że Kazimierz Kraszewski i pozostali oficerowie nie popełnili zarzuconych im czynów. Zgodnie z uzasadnieniem postanowienia: wyrokiem Najwyższego Sądu Wojskowego w Warszawie z 21.07.1952 (Sn. 14/52) ww. oficerowie zostali uznani winnymi popełnienia zbrodni zdrady ojczyzny i szpiegostwa. Zgromadzenie Sędziów Najwyższego Sądu Wojskowego w Warszawie postanowieniem z 12.08.1952 (Zg.R. 13/52) utrzymało wyrok w mocy. Postanowieniem z 24.04.1956 Najwyższy Sąd Wojskowy w Warszawie po rozpoznaniu wniosku Naczelnego Prokuratora Wojskowego o wznowienie postępowania karnego w sprawie wszystkich skazanych oficerów, uchylił orzeczenie Najwyższego Sądu Wojskowego z 21.07.1952 jako oparte na fałszywych dowodach oraz wydane z rażącem naruszeniem przepisów prawa procesowego i przekazał tę sprawę Naczelnej Prokuraturze Wojskowej celem uzupełnienia postępowania przygotowawczego. Postanowieniem z 26.04.1956 (III Pn. 43/56/II) Naczelna Prokuratura Wojskowa umorzyła śledztwo z braku dowodów winy. Postanowienie to uprawomocniło się i było ostatnią decyzją merytoryczną w tej sprawie. Analiza materiału dowodowego przeprowadzona przez Naczelną Prokuraturę Wojskową w ramach postanowienia z 27.12.1995 doprowadziła do wniosku, że nie było rzeczywiście żadnych dowodów wskazujących na popełnienie przez oficerów zarzuconych przestępstw. Już w 1956 ustalono, że zeznania o utworzeniu podziemnej organizacji w Marynarce Wojennej i działalności szpiegowskiej na rzecz obcych wywiadów zostały wymuszone „drastycznymi środkami przymusu fizycznego i psychicznego”. Stwierdzono również, że: „sama koncepcja rzekomego istnienia w latach 1946-1951 w Wojsku Polskim organizacji antypaństwowej i szpiegowsko-dywersyjnej, grupującej oficerów wywodzących się z armii II Rzeczypospolitej Polskiej i formacji zbrojnych - stanowiących jej kontynuację w czasie II wojny światowej - realizowana była w ówczesnych organach informacji wojskowej, jako element walki politycznej. W tym stanie rzeczy, zważywszy że już w 1956 stało się oczywiste, iż skazani nie dopuścili się przypisanych im przestępstw, umorzenie postępowania przygotowawczego, li tylko na podstawie »braków dowodów winy« było niezasadne”.

IPN BU 1207/426.